

Det Kongelige Utenriksdepartement
Postboks 8114 Dep

0032 OSLO

UTENRIKSDEPARTEMENTET	
12403202-63	S-
8 OKT 2013	MRDEY
Arkivkode	334.510

Vedr. saksnr 201300090, journalnr 2013322428

Ettersending av bystyrets vedtak i sak om høringsuttalelse, utredning om valgfri protokoll til FNs barnekonvensjon om en klagemekanisme

Vedlagt følger dokument fra Bergen kommune:

Privatpersoner som har aktivert meldingstjenesten i <https://www.altinn.no> vil i de fleste tilfeller varsles via sms/epost om at dokumentet kan leses i «Min meldingsboks». Dokument som leses innen 2 døgn etter at det var tilgjengelig i meldingsboksen, blir ikke sendt som post.

Dokumenter fra ulike fagområder blir etter hvert tilgjengelige på <https://www.bergen.kommune.no/dinside/innlogget>, som dokumenter i en byggesøknad for en eiendom du eier (er hjemmelshaver til). Siden inneholder ellers blant annet oversikt over fakturaer fra kommunen.

Bedrifter/organisasjoner kan lese dokumentet elektronisk i «Min meldingsboks» på <https://www.altinn.no> via rollen «Kommunale tjenester». Dokument som leses innen 2 døgn etter at det var tilgjengelig i meldingsboksen, blir ikke sendt som post. Det arbeides med å kunne sende varsel via Altinns meldingstjeneste ved bruk av epostadressen som er registrert på bedriften/organisasjonen i Enhetsregisteret: <http://www.brreg.no/registrene/enhet/>.

Bergen kommunes digitale tjenester finnes på <https://www.bergen.kommune.no>.

Digitalt førstevalg - din vei til raskere, enklere og sikrere tjenester fra Bergen kommune



BERGEN KOMMUNE

BYRÅDSAVDELING FOR HELSE OG OMSORG

Bergen Rådhus
Postboks 7700, 5020 Bergen
Sentralbord 05556
Telefaks 55 56 74 99
postmottak.helse.sosial@bergen.kommune.no
www.bergen.kommune.no

Det Kongelige Utenriksdepartement
Postboks 8114 Dep
0032 OSLO

Deres ref.	Deres brev av:	Vår ref.	Emnekode	Dato
12/03202		201300090-59 SANO	ESARK-03	03. oktober 2013

Ettersending av bystyrets vedtak i sak om høringsuttalelse, utredning om valgfri protokoll til FNs barnekonvensjon om en klagemekanisme

Viser til oversendelse av 17. september - «Oversendelse med forbehold om bystyrets vedtak...», på grunn av høringsfrist før bystyrets møte 25. september

Herved ettersendes bystyrets vedtak om å avgi høringsuttalelsen.

Med hilsen

BYRÅDSAVDELING FOR HELSE OG OMSORG

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.

*Synnøve Alme Nordstrand - saksbehandler
Jan-Petter Stoutland - seksjonssjef*

Vedlegg: Bystyrets vedtak BEBY 174-13 21130925, Ungdommens bystyres vedtak UNGB 33-13, 20130917 og Byrådssak 211/13 Høringsuttalelse

BERGEN KOMMUNE

Bystyrets kontor

Saknr 174-13
Emnekode 03
Arkivsak 201300090

Til Byrådsavdeling for helse og omsorg

Høringsuttalelse - utredning om valgfri protokoll til FNs barnekonvensjon om en klagemekanisme

Bergen bystyre behandlet saken i møtet 250913 sak 174-13 og fattet følgende vedtak:

Bystyret avgir høringsuttalelse om utredning om valgfri protokoll til FNs barnekonvensjon om en klagemekanisme slik den fremgår av vedlagte saksutredning

Bystyrets behandling:

Følgende representanter tok ordet:

Atle Fasteland (H), Linn K. Rasmussen Engø (A), Morten Myksvoll (FrP),
Idun Kristine Bortne (V), Oddny Irene Miljeteig og Sofie Marhaug (R).

Merknader fremsatt i bystyret

Idun Kristine Bortne (V) fremsatte på vegne av V følgende merknader:

Merknad 1:

«Som påvist i den siste rapporten fra FNs barnekomite, er det særlig i forhold til behandlingen av enslige asylbarn, ulikheter i det kommunale helse- og sosialtilbudet til barn og unge, samt for svak oppfølging fra myndighetene i mobbesaker, hvor Norge mottar kritikk. Norge må derfor forvente å motta klagesaker, om landet ratifiserer klageordningen. Dette er å anse som positivt da det vil kunne føre til at alle barn også i praksis vil nyte godt av de rettigheter de har etter barnekonvensjonen. Det vil også være positivt at den praksis og de fortolkninger Barnekomiteen vil fremkomme med i behandlingen av klagesakene, blir en viktig rettskilde for norske myndigheter og domstolenes behandling av barnekonvensjonens bestemmelser.»

Merknad 2:

«I forhold til de konkrete forslag om lovendringer, ønsker Bergen kommune også at barnevernloven blir gjort til en rettighetslov.

En lovfesting av barns rettigheter til bistand fra barnevernet, vil være et virkemiddel som gir barnet en rettighetsfesting på rett hjelp til rett tid, uavhengig av budsjettsituasjon i kommunen eller manglende samtykke fra foreldrene, som i dag, ikke kan forhindre at hensynet til barnets

beste i den konkrete situasjon blir prioritert.»

Votering:

Innstillingen ble vedtatt enstemmig.

Merknad 1 fra V, fremsatt av Idun Kristine Bortne (V) fikk tilslutning fra A, SV, R, MDG, Sp og BY og var dermed falt.

Merknad 2 fra V, fremsatt av Idun Kristine Bortne (V) fikk tilslutning fra R, MDG og BY og var dermed falt.

Komite for oppvekst hadde saken til orientering i møtet 260813 sak 49-13:

Komite for oppvekst tok saken til orientering.

Komite for helse og sosial behandlet saken i møtet 280813 sak 71-13 og avga følgende innstilling:

Komiteens innstilling er likelydende med bystyrets vedtak.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Byrådets og komite for helse og sosials innstilling er likelydende.

Bystyrets kontor, 26. september 2013

Nina E. Steimler
1.konsulent



Høringsuttalelse - utredning om valgfri protokoll til FNs barnekonvensjon om en klagemekanisme

SANO ESARK-03-201300090-34

Hva saken gjelder:

Utenriksdepartementet har sendt utredningsrapport om valgfri protokoll til FNs barnekonvensjon om en klagemekanisme på høring med frist torsdag 19. september 2013.

FNs konvensjon om barns rettigheter ble vedtatt i 1989 og trådte i kraft i 1990. Norge ratifiserte konvensjonen i 1991. I 2003 ble barnekonvensjonen, sammen med konvensjonens to første tilleggsprotokoller, inkorporert i norsk rett. Det følger nå av menneskerettsloven at barnekonvensjonen gjelder som norsk lov med forrang foran annen norsk lovgivning, jf. menneskerettsloven §§ 2 og 3.

Under FNs 66. Generalforsamling den 19. desember 2011 ble den tredje tilleggsprotokollen til barnekonvensjonen vedtatt ved konsensus. Den tredje tilleggsprotokollen gjelder en individklageordning for barnekonvensjonen ("Protokollen"). Protokollen ble åpnet for undertegning den 28. februar 2012, men er ennå ikke trådt i kraft. Norge har ikke undertegnet Protokollen.

Den 15. juni ble det fremsatt et representantforslag i Stortinget om norsk ratifikasjon av Protokollen. I tråd med en enstemmig innstilling fra Utenriks- og forsvarskomiteen vedtok Stortinget den 21. november 2012 å be Regjeringen gjennomføre en utredning som synliggjør fordeler og ulemper ved å slutte seg til Protokollen. Advokat Frode Elgesem har utarbeidet rapporten «Vurdering av fordeler og ulemper ved eventuell norsk tilslutning til FNs barnekonvensjons tilleggsprotokoll om individuell klagerett – En juridisk analyse»

I eventuelle høringsuttalelser etterspørres særskilt vurderinger av forholdet mellom eksisterende klageordninger og tilleggsprotokollens klagemekanisme, og konsekvenser for handlingsrommet til lokale og regionale myndigheter ved en eventuell tilslutning til protokollen.

Bergen kommune mener at Norge bør slutte seg til den tredje tilleggsprotokollen til FNs barnekonvensjons tilleggsprotokoll om individuell klagerett

Bergen kommune har gjennomgått rapporten og slutter seg til dens vurdering i form av at konsekvensene for ovennevnte handlingsrom ved å undertegne Protokollen ikke vil være dramatiske, da Barnekonvensjonen er gjort til norsk lov ved menneskerettsloven, og barnets rettigheter etter konvensjonen dermed allerede er norsk rett. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn, og må derfor være et grunnleggende hensyn ved vurderingen av om Norge skal slutte seg til protokollen. Bergen kommune finner, etter en vurdering av sannsynlige følger av tilslutningen, at en klageordning vil være til barns beste. Konsekvensene for handlingsrommet må veies mot hensynet til barnets beste, og de endringene det her kan bli snakk om er ikke innskrenking av handlingsrom i en grad som kan oppveie et grunnleggende hensyn.

Når det gjelder eksisterende klageordninger imøteser Bergen kommune positivt det supplementet en klagemekanisme vil utgjøre til disse, og den utviklingen en klagemekanisme til Barnekonvensjonen vil stimulere til. Barneombudets kritikk av oppfølging av klagesaker i mobbesaker er et eksempel som viser at klageordninger i Norge har utviklingspotensial.

Begrunnelse for fremleggelse for bystyret:

Høringsuttalelser i prinsipielle saker som samtidig innebærer politiske avveininger, skal avgis av bystyret.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bystyret avgir høringsuttalelse om utredning om valgfri protokoll til FNs barnekonvensjon om en klagemekanisme slik den fremgår av vedlagte saksutredning.

Dato: 07. aug 2013

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.

Monica Mæland
byrådsleder

Hilde Onarheim
byråd for helse og omsorg

Vedlegg:

- Høring av utredning om valgfri protokoll til FSs barnekonvensjon om en klagemekanisme – Utenriksdepartementets brev av 19.06.13
- Vurdering av fordeler og ulemper ved eventuell norsk tilslutning til FSs barnekonvensjons tilleggsprotokoll om individuell klagerett

Saksutredning:

Innledning

Det følger av barnekonvensjonen artikkel 3(1) som er norsk lov i henhold til menneskerettsloven § 2 at «(v)ed alle handlinger som berører barn, ... skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Bergen kommune vil derfor ha barnets beste som det grunnleggende hensynet ved denne høringsuttalelsen.

Det vises i den forbindelse til utredningen fra advokat Frode Elgesem (se nedenfor) 10.2 og 11.1 der barn har kommet med innspill.

Generelt kan man si at barnekonvensjonen gir barn de rettigheter som i alminnelighet følger av internasjonale menneskerettskonvensjoner, men ofte formulert med utgangspunkt i barnets ståsted og gir et vern særlig tilpasset barns behov, og inneholder en del rettigheter for barn som ikke dekkes av andre konvensjoner.

Norge allerede bundet av barnekonvensjonen og myndighetenes oppfølging er underlagt den kontroll som følger av Barnekomiteens gjennomgang av landrapporter. Barns rettigheter i Norge i dag allerede sikret på et høyt nivå, og det er neppe grunnlag for å frykte at de økonomiske, sosiale og kulturelle rettighetene vil bli anvendt til å sette nye og omfattende krav til våre velferdsordninger.

Barnekomiteen består av 18 personer valgt av konvensjonsstatene. Halvparten er jurister, de øvrige har annen relevant kompetanse. De skal være «sakkyndige med høy moralsk anseelse og med anerkjent kompetanse på det området som omfattes av konvensjonen» (art. 43) Professor Kirsten Sandberg ble valgt til leder i mai 2013. Barnekomiteens oppgave er å overvåke statenes gjennomføring av forpliktelsene etter konvensjonen. I dag er behandlingen av landrapporter den eneste mekanismen komiteen har til rådighet i dette arbeidet.

Den tredje tilleggsprotokollen vedtatt 19. desember 2011 gjelder en individklageordning for barnekonvensjonen ("Protokollen"). Protokollen trer i kraft når 10 stater har sluttet seg til den.

Den 15. juni ble det fremsatt et representantforslag i Stortinget om norsk ratifikasjon av Protokollen. I tråd med en enstemmig innstilling fra Utenriks- og forsvarskomiteen vedtok Stortinget den 21. november 2012 å be Regjeringen gjennomføre en utredning som synliggjør fordeler og ulemper ved å slutte seg til Protokollen. Advokat Frode Elgesem har utarbeidet rapporten «Vurdering av fordeler og ulemper ved eventuell norsk tilslutning til FNs barnekonvensjons tilleggsprotokoll om individuell klagerett – En juridisk analyse»

I Utenriksdepartementets brev av 19. juni 2013 etterspørres i eventuelle høringsuttalelser særskilt vurderinger av forholdet mellom eksisterende klageordninger og tilleggsprotokollens klagemekanisme, og konsekvenser for handlingsrommet til lokale og regionale myndigheter ved en eventuell tilslutning til protokollen.

Betydningen av en norsk tilslutning

oppsummeres i utredningen i kapittel 13 som hitsettes:

Formålet med Protokollen er å styrke og supplere nasjonal klagemekanismer og ytterligere styrke gjennomføringen av barnekonvensjonen og tilleggsprotokollen, se pkt. 8.1 ovenfor. Jeg antar at dette også vil bli konsekvensen for Norges del dersom Norge slutter seg til Protokollen. På grunnlag av de undersøkelser jeg har gjort kan dette utdypes noe:

Det er grunn til å tro at klageretten kommer til å bli brukt, så man må være forberedt på at det etter hvert vil komme en del klagesaker mot Norge til Barnekomiteen dersom Norge

slutter seg til Protokollen. En del vil sikkert være svakt begrunnet, mens andre kan føre frem og dermed sette søkelys på svakheter i den norske gjennomføringen av barnekonvensjonen. Det ligger i dette at det godt kan tenkes at Barnekomiteen tolker konvensjonen annerledes enn norske myndigheter og domstoler på noen områder, slik vi nå i to tiår har opplevd at EMD har gjort i en rekke saker om tolking og anvendelse av EMK. Barnekomiteen vil da gi barns rettigheter et sterkere vern enn det norske myndigheter og domstoler fant grunn til i den konkrete saken.

Protokollen vil gi norske barn en reell mulighet til å bruke en internasjonal klagemekanisme. I dag er det svært få barn som bruker de eksisterende klagemekanismene. Protokollen har dessuten en *barnevennlig klagemekanisme* som antageligvis vil åpne for flere internasjonale klager fra barn. Barnekonvensjonen inneholder dessuten rettigheter for barn som ikke finnes i andre konvensjoner og dessuten rettigheter som er særskilt tilpasset barns behov. Dersom Norge slutter seg til konvensjonen vil barn i Norge oppnå en styrket beskyttelse av disse rettighetene og få en mulighet til å reise en internasjonal klagesak om disse som de ikke har i dag.

Dersom man åpner for at barn i Norge kan klage til Barnekomiteen, må det før eller siden også settes søkelys på vår interne klageordninger. Dette følger naturlig av Barnekomiteens krav om at det skal være nasjonale klageordninger og statens interesse i at det eksisterer slike klageordninger nasjonalt slik at man unngår ”direkte” klager til komiteen uten mulighet til å adressere anførselen om konvensjonskrenkelse på nasjonalt plan først. I utredningen har jeg pekt på noen klageordninger som er viktige for barn, men hvor det kan være mangler som gjør at de ikke er effektive nok, se pkt. 6.1. Jeg har også pekt på at Høyesterett i Rt. 2012 s. 2039 har kommet til at det ikke er adgang til å få fastsettelsesdom for brudd på barnekonvensjonen (i motsetning til EMK og SP), se pkt. 4.2. En konsekvens av at Norge slutter seg til Protokollen kan altså være at nasjonale klageordninger styrkes slik at disse blir effektive og tilgjengelige for barn.

Det er videre rimelig å anta at handlingsrommet for norske myndigheter blir noe innsnevret. Grunnen til dette er todelt: *For det første* må man regne med at Barnekomiteens selvstendige tolking i alle fall på enkelte punkter vil gi barns rettigheter et sterkere vern enn det norske myndigheter og domstoler gjør. Selv om avgjørelsene ikke er rettslig bindende vil de ha en så stor autoritet at norske myndigheter i de aller fleste tilfeller vil legge Barnekomiteens tolking til grunn. Det må jo også være forutsetningen dersom Norge slutter seg til Protokollen. *For det andre* må man regne med at Barnekomiteens praksis når det gjelder prøving av klager vil smitte over på norske domstoler. Som påpekt hos Harborg, er det vanskelig å tenke seg en klageordning der prøvesretten går lenger internasjonalt enn nasjonalt. Dette kan for eksempel få den konsekvens at norske domstoler over tid vil prøve barnekonvensjonens økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter i større utstrekning enn de ville gjort uten klageordningen.

Når det gjelder utviklingen av en rettspraksis som kan ha rettskildevekt i norsk rett, må det skytes inn at en slik rettspraksis vil bli utviklet selv om Norge ikke ratifiserer Protokollen. Forskjeller er bare at det ikke kommer praksis i saker mot Norge.

Det er på det rene at det vil være betydelig usikkerhet knyttet til Barnekomiteens tolking og utviklingen av barnekonvensjonens rettigheter. Jeg tror imidlertid ikke at innsnevringen av handlingsrommet blir dramatisk. *For det første* er Norge allerede bundet av barnekonvensjonen og myndighetenes oppfølging er underlagt den kontroll som følger av Barnekomiteens gjennomgang landrapporter. *For det andre* er barns rettigheter i Norge i dag allerede sikret på et høyt nivå og det er neppe grunnlag for å frykte at de økonomiske,

sosiale og kulturelle rettighetene vil bli anvendt til å sette nye og omfattende krav til våre velferdsordninger. Barnekomiteen vil imidlertid kunne bruke også slike rettigheter til slå ned på diskriminering av barn og manglende rettighetsvern for barn i vanskeligstilte og fattige grupper. *For det tredje* inneholder Protokollen en særskilt bestemmelse som ventelig vil gi statene en skjønnsmargin når det gjelder økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter. *For det fjerde* ligger det forbehold i norsk rett når det gjelder rettskildeværdien av FN-komiteens avgjørelser som i ekstraordinære tilfeller kan medføre at man ikke legger en slik avgjørelse til grunn for tolkingen.

Når det gjelder konkrete områder hvor det må ventes klagesaker er det naturlig å først nevne *utlendingsfeltet*. Spørsmålet om veiing av hensynet til barnets beste mot innvandringsregulerende hensyn vil temmelig sikkert bli brakt inn for Barnekomiteen. Vi kjenner Høyesteretts tolking av artikkel 3 og vurdering av dette spørsmålet fra Rt. 2012 1985. Hvordan Barnekomiteen kommer til å vurdere spørsmålet beror på faktum i den konkrete saken og Barnekomiteens tolking av artikkel 3. Vi har ikke helt klare holdepunkter i de eksisterende rettskildene for hva komiteen kommer til å si en slik klagesak og ei heller om komiteen kommer til å uttale seg konkret eller mer generelt. General Comment No. 6 gjelder ikke direkte disse sakene og General Comment No. 14 om hensynet til barnets beste ser ikke ut til å si noe konkret om den aktuelle situasjonen. I rapporten fra komiteens 2012 General Day of Discussion heter det imidlertid at "*States should make clear in their legislation, policy, and practice that the principle of the child's best interest takes priority over migration and policy or other administrative considerations*" 110. Om komiteen vil legge dette synet til grunn for en avgjørelse i en konkret klagesak og etter at staten har hatt anledning til å legge frem sitt syn i saken, gjenstår å se. Det er imidlertid ikke urimelig å anta at Barnekomiteen vil tillegge hensynet til barnets beste betydelig vekt og muligens større vekt enn Høyesterett gjorde i Rt. 2012 s. 1985. Den rettskildemessige vekten av en slik avgjørelse vil i så fall måtte vurderes i lys av de alminnelige prinsippene som er trukket opp av Høyesterett.

Når det gjelder enslige, mindreårige asylsøkere vil ventelig den nye ordningen i utlendingsloven kap. 11A om oppnevning av representant for asylsøkeren med tilstrekkelig kompetanse, ventelig redusere risikoen for mangelfull oppfyllelse av disse barnas rettigheter innenfor sosial og helsefeltet og andre felt.

Det kan tenkes klager innen *sosial- og helsefeltet*. Barnekomiteen har bl.a. vært opptatt av ulikheter mellom kommuner når det gjelder tilbudet av sosial- og helsetjenester til barn. Dersom det slås fast at dette kan danne grunnlag for klagesaker, vil det selvfølgelig kunne skape en krevende situasjon for kommunale myndigheter. Barnekomiteen har imidlertid kommet med anbefalinger om hvorledes dette bør adresseres. Det kan også tenkes klager fra barn med psykiske problemer med påstand om at de har fått utilstrekkelig helsehjelp. Barnekomiteen har vært opptatt av dette.

Komiteen har også vært bekymret for antallet omsorgsovertakelser i Norge og for manglende tilsyn med fosterhjemmene i noen tilfeller. Om dette vil føre til klager fra barn med påstand om at en omsorgsovertakelse er i strid med barnekonvensjonen er usikkert. *For det første* er det neppe først og fremst barna som har innsigelser mot omsorgsovertakelsen. *For det andre* er det usikkert om Barnekomiteen, i den grad den får konkrete saker, vil gå inn i dem og overprøve de vurderingene som er gjort på nasjonalt nivå. Det kan imidlertid tenkes at Barnekomiteen for eksempel har en annen oppfatning av hvor terskelen bør ligge for omsorgsovertakelse. Hva som da er best for barn kan bli gjenstand for uenighet mellom norske myndigheter og Barnekomiteen. Dette er imidlertid typisk meget konkrete avgjørelser hvor det er viktig med nært kjennskap til barnet og familien, og hvor typisk de nasjonale

myndighetene er nærmest til å vurdere om inngrepet er nødvendig.

Det kan tenkes flere typer av saker innenfor *utdanningsfeltet*. Det som særlig er blitt fremhevet overfor meg er mobbesaker – som har et betydelig og vedvarende omfang – og den kritikk som er fremsatt vedrørende manglene i fylkesmannens adgang til å følge opp vedtak om tiltak. Det kan også nevnes at Barnekomiteen har vært opptatt av skoletilbudet til innvandrerbarn, særlig norskopplæringen.

I kap. 10 har jeg også redegjort for en del andre typer av klagesaker som kan tenkes bli reist mot Norge. Når det er sagt, må det jo også understrekes at det kreves betydelige ressurser for å bringe en sak frem til en klage til Barnekomiteen. Prosessen med uttømming av nasjonale rettsmidler er både tidkrevende og kostbar. I hvilken grad barn makter å gjøre dette – eventuelt med støtte av NGOer – fremstår som usikkert.

Ved en fullstendig vurdering av konsekvensene av å slutte seg til Protokollen, kan man ikke se bort fra at noe også kan være negativt for barn. Barn kan bli presset til å føre klagesaker de selv ikke ønsker, men som er i voksnes interesse. I noen tilfeller – typisk barnefordelingssaker – kan en klage til Barnekomiteen bli en ekstra mulighet for en av foreldrene til å skyve barnet foran seg. Barnekomiteen skal påse at det ikke behandles klager som ikke er til barnets beste, men det kan bli en vanskelig oppgave å finne ut av slike spørsmål i konkrete saker.

En individklageordning vil kreve ressurser. I de konkrete sakene vil staten måtte bruke ressurser på håndteringen av saken, noe som kan bli ganske omfattende dersom man skal vise rimeligheten av de tiltak som er gjort for å sikre en bestemt rettighet, jf. Protokollen artikkel 10(4). Det berørte forvaltningsorganet vil bli belastet både ved den bistand med utredningskapasitet som må gis til statens advokater i den konkrete saken og med de avklaringer av praksis i andre saker som må gjøres. Det kan også tenkes at en klagesak vil ha prinsipiell betydning for andre saker. Da kan det hende at endelig avgjørelse av mange saker må utsettes i påvente av behandlingen i Barnekomiteen. At en klage til Barnekomiteen vil forlenge saksbehandlingstiden i den konkrete saken er klart nok. I noen saker, for eksempel utlendingssaker er det allerede rettet kritikk mot for lang saksbehandlingstid.

I tillegg til dette vil det kreves ressurser til å oppfylle krav som barnekonvensjonen setter opp, for eksempel til effektive klageordninger og bedre tilrettelegging for å høre barn. Dette kan imidlertid neppe ses som en konsekvens av tilslutning til Protokollen, men heller som en konsekvens av at Norge er part til barnekonvensjonen.

Til sist – men ikke minst – er det grunn til å nevne at norsk tilslutning til Protokollen vil ha den konsekvens at man kommer litt nærmere ikrafttreden av Protokollen (den trer i kraft når 10 stater har ratifisert, mens kun 4 har ratifisert foreløpig). For barn i de land som har ratifisert Protokollen vil det ha betydning at ikrafttreden skjer så raskt som mulig. Som det fremgår av utredningen har både barn og representanter for sivilsamfunnet gitt klart uttrykk for at det vil ha en betydelig symbolverdi at Norge ratifiserer protokollen.

Andre lands vurderinger og tilslutning

Foreløpig har kun Bolivia, Tyskland, Gabon og Thailand ratifisert protokollen. 36 stater har undertegnet den. (Statene må ratifisere (endelig godkjenne) avtalene for at de skal bli bundet av vilkårene).

Utredningen tar for seg et utvalg land og har spurt om blant annet deres vurderinger og tilslutning i kapittel 12. Thailand var det første landet som sluttet seg til Protokollen. Svaret fra Thailand ligger som vedlegg 4 til utredningen sammen med svaret fra Island, som ikke har sluttet seg til Protokollen. Av de nordiske landene er det bare Finland som til nå har underskrevet Protokollen, men Danmark har nedsatt et utvalg

som skal vurdere blant annet dette spørsmålet. I Sverige har frivillige organisasjoner oppfordret regjeringen til å undertegne, og det står i svaret at «(d)et er imidlertid ikke utenkelig at en slik undersøkelse (av hensiktsmessigheten med en individuell klageordning) vil bli iverksatt i løpet av denne perioden.» Fra svaret fra Tyskland: «Tyskland har fra starten av støttet opprettelsen av en klageprosedure for individer ved FN-komiteen for barns rettigheter, og vurderer det som et viktig instrument for å styrke barns rettigheter.» Storbritannia har ikke underskrevet Protokollen, og vil vurdere det når de fullt ut har evaluert dens betydning for Storbritannia. De fremholder at de trenger ytterligere bevis over en lengre periode for å fastlegge hva de praktiske fordelene er.

Forholdet til eksisterende klageordninger i Norge

Kommunens avgjørelser om tjenester knyttet til rettigheter for barn er omfattet av klageordninger – ofte Fylkesmannen, og kan bringes inn for domstolene. Utredningen nevner to områder der klageordningene ikke er tilfredsstillende eller tilstrekkelige, og disse to eksemplene samsvarer med kommunens erfaringer.

Noen avgjørelser, med stor betydning for det barnet det gjelder, som foretas av det statlige barnevernet finnes ikke nasjonal klageordning for. Utredningen nevner plassering i et bestemt fosterhjem, men det gjelder også flere avgjørelser innenfor tilbud om tiltak. Disse avgjørelsene er unndratt effektiv forvaltningsmessig kontroll. Dette er avgjørelser som barn gir uttrykk for behov for å kunne klage på.

Vedtak om tiltak mot mobbing i skolen er enkeltvedtak, men det er ingen virkemidler tilgjengelig for å få skolen til å følge opp vedtakene. Barneombudet har uttrykt bekymring over dette. For saker der det hevdes å være brudd på barnekonvensjonen kan opplæringsloven kanskje ikke tilfredsstille de kravene barnekonvensjonen stiller til klageordninger.

Det er ingen grunn til å tro at disse to eksemplene er de eneste punktene der norske klageordninger i saker som gjelder barn har forbedringspotensial.

Hvis utredningen får rett i at en konsekvens kan bli at nasjonale klageordninger styrkes slik at disse blir effektive og tilgjengelige for barn, i for eksempel ovennevnte saker, må dette sies å være til barns beste og noe Bergen kommune stiller seg bak.

Bergen kommune ser videre positivt på at en klagemekanisme kan supplere norske klageordninger ved å verne barn i enkeltsaker der det nasjonale vernet viser seg å ikke være godt nok.

Endelig ser kommunen positivt på den muligheten som ligger i klageordningen for å virke korrigerende på norsk kurs, ved at norske avgjørelse går etter i sømmene av komiteen som er et organ med høy kompetanse og internasjonal representasjon.

Konsekvenser for handlingsrommet til lokale og regionale myndigheter

Bergen kommune legger til grunn at handlingsrommet for norske myndigheter, også kommunen, kan bli noe innsnevret ved en tilslutning til Protokollen, men ikke dramatisk, se 5. avsnitt i kapittel 13 i utredningen som gjengis ovenfor. Bergen kommune slutter seg til utredningens vurderinger.

Hensynet til den nasjonale handlefrihet skal veies mot barnets beste som et grunnleggende hensyn. Bergen kommune mener at tilslutning til protokollen vil bidra til å styrke gjennomføringen av barnekonvensjonen nasjonalt og internasjonalt, og således være til barns beste. Til støtte for at det er til barns beste kommer blant annet at barn som har kommet med innspill til utredningen om Protokollen er samstemt positive til en klageordning, og at Landsforeningen for norske ungdomsorganisasjoner i 2010 vedtok en resolusjon hvor man bla. krevde at Norge deltok aktivt i arbeidet for klageordningen.(se utredningens punkt 11.1)

Hvis hensynet til handlingsrommet under noen omstendigheter skal veie tyngre enn hensynet til barnets beste, må det være snakk om en betydelig større innsnevring enn det her er risiko for.

Andre hensyn

Det vises til gjengivelsen av kapittel 13 i utredningen som påpeker både mulige positive og mulige negative følger av en norsk tilslutning.

På den negative siden påpekes følgende: Det er usikkert om barn makter å bringe en sak frem til klage til Barnekomiteen. Barn kan bli presset til å føre klagesaker. Individklageordningen vil kreve ressurser av staten i den enkelte sak og forlenge saksbehandlingstid.

På den positive siden påpekes i tillegg til det vi har bemerket ovenfor at: Protokollen har en barnevennlig klagemekanisme. Den gir barn reell internasjonal klagemulighet. Norsk tilslutning vil bringe den nærmere ikrafttredelse med den betydning det har for barn i de land som har ratifisert protokollen. Thailand som det første landet har store utfordringer på området vern av barns rettigheter. Den symbolverdi det at Norge ratifiserer protokollen vil ha.

Bergen kommune mener at de mulige konsekvensene av tilslutning til Protokollen som er beskrevet her som er til barns beste, veier tyngre enn de mulige negative konsekvensene for barn og samfunnet som er beskrevet, og mener derfor at Norge bør slutte seg til Protokollen.

Høringsuttalelse - utredning om valgfri protokoll til FNs barnekonvensjon om en klagemekanisme

Ungdommens bystyre behandlet saken i møtet 170913 sak 33-13 og avga følgende uttalelse:

Ungdommens bystyre stiller seg bak forslaget om å underskrive protokollen om en klagemekanisme. UB gir ledergruppen i UB fullmakt til å utarbeide en mer utdypende høringsuttalelse.

Ungdommens bystyres behandling:

Silje Olsen fra Redd Barna orienterte om konvensjonen og Barnekomiteens funksjon og kritikk til Norge sin oppfølging av Barnekonvensjonens punkter.

Synnøve Sårheim Alme om den konkrete høring vedr. klageordningen.

Votering:

Uttalelsen ble vedtatt med 35 stemmer (5 blanke).

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bystyret avgir høringsuttalelse om utredning om valgfri protokoll til FNs barnekonvensjon om en klagemekanisme slik den fremgår av vedlagte saksutredning.